

บทที่ 1

บทนำ

ความ เป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โทรทัศน์นับ เป็นสื่อมวลชนที่เป็นที่นิยมมากที่สุดในช่วงนี้ เป็นสื่อที่สามารถสร้างการรับรู้ให้กับประชาชนได้มากที่สุด เหนือกว่าสื่อชนิดอื่นๆ เพราะโทรทัศน์ เป็นสื่อที่ให้ทั้งภาพและเสียง (อรทัย ศรีสันติสุข 2529: 139) สามารถเสนอข่าวสารความบันเทิงไปยังผู้ชมจำนวนมากได้อย่างรวดเร็ว และโทรทัศน์ยังเป็นวิวัฒนาการทางเทคโนโลยีที่ราคาไม่แพงนักบุคคลแทบทุกคนชั้นในสังคมสามารถมีกำลังซื้อเป็นเจ้าของได้ สำหรับสังคมไทยหลังจากการจัดตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์เมื่อ ปี พ.ศ.2498 และได้พัฒนาระบบการส่งสัญญาณภาพและเสียง จากระบบขาว-ดำมาเป็นระบบสีตั้งแต่ ปี พ.ศ.2510 เป็นต้นมา ในปี พ.ศ.2530 ทั่วประเทศมีเครื่องรับโทรทัศน์มีจำนวน 9,681,000 เครื่อง จึงนับได้ว่าโทรทัศน์เป็นสื่อที่ใกล้ชิดกับผู้ชมมากที่สุดสื่อหนึ่ง (ดวงทิพย์ วรพันธุ์ 2531: 1)

ขณะนี้สถานีโทรทัศน์แผ่ขยายแทบทุกช่อง ได้ขยายเครือข่ายออกไปทั่วทุกภาคในประเทศ ทำให้ผู้ชมสามารถรับชมรายการโทรทัศน์ต่างๆ ได้มากขึ้น และรายการโทรทัศน์ที่ประชาชนสนใจมากในขณะนี้คือ รายการข่าว ซึ่งเมื่อปี พ.ศ. 2529 ที่ผ่านมาได้เข้าสู่ยุคการปฏิวัติข่าวอย่างแท้จริง โดยทีมงานของของบริษัท แปซิฟิค อินเทอร์เน็ตคอมมิวนิเคชั่น ที่เริ่มเข้ามาทำข่าวของช่อง 9 ถือได้ว่าเป็นผู้นำเอาการเสนอรายการในรูปแบบนิตยสารข่าว เสนอข่าวอย่างกว้างไกล มีสารคดีเชิงข่าวทั้งข่าวในประเทศและข่าวต่างประเทศ ผู้รายงานข่าวรายงานด้วยน้ำเสียงและลีลาการอ่าน เป็นกันเอง ผู้ชมจึงมีความรู้สึกร่วมกับข่าว ประชาชนที่เคยเบื่อหน่ายรูปแบบการรายงานข่าวโทรทัศน์ที่ผ่านมาก็หันกลับมาให้ความสนใจรายการข่าวของช่อง 9 อย่างมาก ทำให้อัตราโฆษณาในช่วงเวลาข่าวสูงขึ้นอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน สร้างภาวะความกดดันให้กับสถานีโทรทัศน์ช่องอื่นๆ ดันตัวและพยายามปรับรูปแบบการทำข่าวให้น่าสนใจขึ้นกว่าเดิม

ต่อมาแม้ว่าบริษัทแปซิฟิค อินเทอร์เน็ตคอมมิวนิเคชั่น ต้องเผชิญปัญหาต่างๆ อันเนื่องมาจาก เหตุผลส่วนบุคคล และเหตุผลทางการเมือง ทำให้ต้องยกเลิกการผลิตข่าวให้กับสถานีโทรทัศน์ ช่อง 9 มาเป็นสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 และท้ายที่สุดได้จัดตั้งบริษัทอีเอ็มนิวส์ เป็นบริษัทในเครือของ คนในการทำข่าวให้กับช่อง 5 ตั้งแต่รูปแบบการรายงานข่าวโทรทัศน์ เนื้อหา และความจับใจ ทันต่อสถานการณ์ของแต่ละสถานีก็ไม่ได้ลดลงไป กลับกลายเป็นยุทธการที่สถานีโทรทัศน์ทุกช่อง พยายามช่วงชิงความเป็นผู้นำ ไม่ว่าจะเป็น ช่อง 3 ช่อง 5 ช่อง 7 ช่อง 9 หรือช่อง 11 ผู้บริหารข่าวต่างทุ่มเทกำลังสติปัญญา และงบประมาณค่าใช้จ่ายในการผลิตรายการข่าว จนทำให้ รายการข่าวเป็นรายการโทรทัศน์ที่ทุกสถานีเสียงงบประมาณในการผลิตเป็นอย่างมาก

ปัจจุบันข่าวโทรทัศน์มีการแข่งขันกันมาก ทั้งในด้านเนื้อหา รูปแบบการนำเสนอ เวลา ความสด ความจับใจ ความแปลกใหม่ ความตื่นเต้นเร้าใจ และเป็นที่น่าสนใจแก่ดูว่า ข่าว อาชญากรรม ข่าวอุบัติเหตุ ข่าวภัยพิบัติ หรือข่าวที่ปรากฏถึงความรุนแรงต่างๆ นับวันจะมีและทวี ความรุนแรงมากขึ้น อาจจะเป็นเนื่องมาจาก รายการข่าวโทรทัศน์เป็นรายการโทรทัศน์ที่ไม่ต้องผ่านการตรวจสอบจาก คณะกรรมการบริหารวิทยุและวิทยุโทรทัศน์ (ก.บ.ว.) และเนื่องจากผู้ทำข่าว คาดว่าข่าวประเภทนี้ คงจะดึงดูดความสนใจของผู้ชมข่าว เมื่อย้อนไปดูรายการข่าวรายการแรก ของโทรทัศน์ไทย พบว่า

. . . วันเปิดสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีช่อง 4 เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2498 ได้มีการออกอากาศรายการข่าวโทรทัศน์เป็นครั้งแรก ข่าวที่เตรียมไว้มีแค่เรื่องพิธีเปิดสถานี ข่าวทั่วไป ไม่มีเลยจนกระทั่งใกล้เวลาเสนอข่าว ทันใจนั้นเองเสียงหวอระดับเพลิงก็ผ่านบางขุนพรหมไป รถของฝ่ายข่าวก็หอดัดท้ายระดับเพลิงไปทันที จนกระทั่งถึงที่เกิดเพลิงไหม้โรงเก็บนุ่นที่บางซื่อ และหลังจากนั้นไม่ถึงหนึ่งชั่วโมง ข่าวชิ้นแรกก็ปรากฏบนจอโทรทัศน์ . . . (ครบรอบ 10 ปีองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย 2530: 37)

ทำให้เห็นว่า เมื่อแรกที่ข่าวโทรทัศน์เริ่มปรากฏในประเทศไทย โทรทัศน์ก็ทำหน้าที่เสนอข่าวที่มีความรุนแรงแล้ว อาจเป็นเพราะผู้ทำข่าวยึดหลักการทำข่าวหรือคุณค่าของข่าวที่ว่าข่าวควรเป็นข่าวที่เกิดขึ้นใกล้ตัว เป็นเหตุการณ์สด เป็นเหตุการณ์ที่แปลกประหลาด เป็นเหตุการณ์ที่มีความสำคัญมีผลกระทบต่อกระเทือน เป็นเหตุการณ์ที่สร้างความขัดแย้งในแต่ละกลุ่ม เป็นเหตุการณ์ตื่นเต้น

เราใจ เป็นเหตุการณ์ที่เด่น เป็นเหตุการณ์ที่ตื่นเต้น เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากความ เป็นจริง (จงจิต ศรีพรรณ 2523: 68) และ เนื่องมาจากการที่สถานีโทรทัศน์มีความสัมพันธ์อยู่กับสถาบัน อื่นๆ จำนวนมากในสังคม ย่อมส่งผลให้สถานีโทรทัศน์มีความ เป็นอิสระอยู่ในระดับหนึ่งของสังคม (McQuail 1983: 103) คือมีอิสระในการเลือกบทบาททางวิชาชีพข่าวโทรทัศน์ขณะอยู่ในสภาพ ของการปฏิบัติงานประจำวัน ความมีอิสระนั้นได้แก่ 1.ความเป็นอิสระที่เกิดขึ้นภายในโครงสร้าง ของฝ่ายข่าวของสถานี 2.การแย่งชิงกันผลิต 3.การผลิตข่าวเพื่อตอบสนองต่อผู้ชมกลุ่มน้อย 4.การมีเอกชน เป็นผู้อุปถัมภ์รายการ 5.ค่านิยมของสถานีในการผลิตรายการแปลกใหม่ฉีกแนวไป จากที่เคยปฏิบัติมา 6.ความสนใจของผู้ชม (Elliett, p 1977: 142-173) ทำให้ผู้ผลิตข่าว โทรทัศน์มีอิสระในการผลิตข่าว และกำหนดหัวข้อในการผลิตข่าว (Agenda-setting) คือผู้ ผลิตข่าวสามารถกำหนดและเลือก เสนอข่าว หรือไม่เสนอข่าวสารเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งมีผลทำ ให้ประชาชนผู้รับสารมีความคิดตามที่คุณผลิตข่าวกำหนดว่า เรื่องนั้น เป็นหัวข้อที่มีความสำคัญ หรือไม่ สำคัญที่จะนำมาพิจารณา

และ เหตุที่ข่าวแต่ละช่องมีการแย่งชิงกันสูง จึงทำให้การเลือกสรรข่าวและการกำหนด หัวข้อข่าวที่จะนำมาเสนอ เป็นไปอย่างเร่งรีบ ทำให้ผู้สื่อข่าวของแต่ละสถานีไม่ได้คำนึงถึงผลเสีย ที่เกิดจากการนำเสนอข่าวสารบางอย่างไป โดยเฉพาะข่าวสารที่แสดงถึงความรุนแรงทั้งทางร่างกาย และจิตใจให้กับผู้ดู ดังเช่น เมื่อปีที่ผ่านมามีเกิดเหตุการณ์ที่ทำให้สื่อมวลชนตระหนักถึงผลของ การเสนอข่าวมากขึ้น คือ เรื่อง ดช.ทวีศักดิ์ โรจนพิทักษ์ อายุ 9 ขวบ ได้ผูกคอตายตามแบบ ข่าวดารผูกคอตาย 6 ศพ ของครอบครัวหนึ่งในจังหวัดนครปฐมที่เสนอทางข่าวโทรทัศน์ จนต้อง รักษาตัวที่ห้อง ICU โรงพยาบาลเพชรเวช เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2532 (The Nation 1 April 1988) จากบทสัมภาษณ์ของผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายข่าวช่อง 3 สุดศ ชูทิณีจ ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายข่าวช่อง 3 ใน อินไซด์ ทีวี (16-22 เมษายน 2532) กล่าวว่า "ในกรณีข่าวแขวนคอ 6 ศพ ที่เสนอออกไปแล้วมีผลกระทบที่มีคนเลียนแบบมา 2 รายนั้น ตอนเสนอข่าวนี ทางเราไม่สบายใจเหมือนกัน ถ้าไม่เสนอช่องอื่นก็จะ เสนอ เราจึงต้องเสนอบ้าง แต่เราบรรเทาภาพที่เสนอออกไปให้ลดความ หวาดเสียว"

จากการที่สถานีโทรทัศน์เสนอข่าวที่มีความรุนแรง ซึ่งอาจเป็นผลเสียต่อผู้ชม ทำให้นัก วิจัยสื่อสารมวลชนหลายท่านเห็นว่าโทรทัศน์เป็นส่วนหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผู้ชม ทั้งในแง่ ทศนคติ ความ คิดเห็น การกระทำ การดำรงชีวิต และพฤติกรรม และการที่ประชาชนคนไทยส่วนใหญ่ดูข่าว โทรทัศน์ทุกวัน ทำให้มีผู้เป็นห่วงว่า เนื้อหาที่แสดงถึงความรุนแรงในข่าวนั้นจะก่อให้เกิดผลเสียต่อ

ผู้ชม คืออาจทำให้เกิดการเลียนแบบ หรือ เกิดความรู้สึกว่าความรุนแรงเป็นเรื่องธรรมดาเพราะได้พบเห็นทางโทรทัศน์แทบทุกวัน หรือ เกิดความรู้สึกหวาดเสียวจากการเสนอความรุนแรงนั้น โดยเฉพาะผลเสียที่จะเกิดกับเยาวชนของประเทศ ผู้ที่ให้ความสนใจในเรื่องการเสนอความรุนแรงในรายการโทรทัศน์โดยเฉพาะรายการข่าว ได้แก่ มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก มูลนิธิสื่อสร้างสรรค์ และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ ได้จัดทำวิจัยและสัมมนาเรื่องอิทธิพลของความรุนแรงในโทรทัศน์ต่อเยาวชนไทย (2533: 45) พบว่าเยาวชนไทยมีการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์ในระดับปานกลาง ช่วงเวลาที่มีการเปิดรับชมมากที่สุดคือช่วงเวลา 20.00-21.00 น. ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่โทรทัศน์เสนอข่าว ทำให้เห็นว่าข่าวก็เป็นที่สนใจของเด็กเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ และผลที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงปรากฏว่า เยาวชนไทยส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา แต่ความถี่ในการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์มีผลต่อทัศนคติในการแก้ปัญหาด้วยวิธีการรุนแรงของเยาวชนไทย กล่าวคือ เยาวชนไทยที่มีความถี่ในการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์มาก จะมีผลทำให้มีทัศนคติที่เห็นด้วยกับการแก้ปัญหาด้วยวิธีการรุนแรงมากขึ้น

และจากการสัมมนา เรื่อง ข่าวและแนวทางการเสนอข่าวอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งจัดโดยมูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก ร่วมกับ มูลนิธิสื่อสร้างสรรค์" (2532) ได้มีวิทยากรหลายท่านกล่าวถึงข่าวที่มีความรุนแรงไว้ดังนี้

จุฬพล รอดคำดี ได้เสนองานวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ความรุนแรงของโทรทัศน์ในทวีปเอเชีย กรณีศึกษาเฉพาะรายการโทรทัศน์ในประเทศไทย มีส่วนหนึ่งกล่าวว่า "จากการพิจารณาในรายการโทรทัศน์ในปัจจุบันนี้ได้แสดงถึงความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ ซึ่งอาจจะมีผลต่อพฤติกรรมของผู้ชม เป็นอย่างมาก"

วิทยากร เชียงกุล กล่าวว่า

. . . สื่อมวลชนยังให้ความสำคัญกับข่าวอาชญากรรม . . . มากเกินไป แม้ว่าสิ่งนั้นก็
เป็นข่าวที่อยู่ในความสนใจของคน ควรทำเป็นข่าวได้แต่ไม่น่าจะประโคมซ้ำๆ ซากๆ . . .
ควรระมัดระวังการเสนอข่าวให้มากขึ้น ไม่เพียงแต่ทำงานให้เสร็จไปวันๆ หรือมุ่งขายข่าว
หรือหว่านศึกโครม เพียงเพื่อจะอยากหารายได้ให้สูงสุด เหมือนผู้ประกอบการอาชีพทั่วๆ ไปเท่านั้น . . .

อรทัย ศรีสันติสุข กล่าวว่

. . . เป็นที่เข้าใจและยอมรับกันอยู่บ้างแล้วว่า การหาข่าวมาเสนอมีข้อจำกัดหลายด้าน โดยเฉพาะด้านเวลา แต่ผู้ชมก็คงไม่สามารถยอมรับได้หากการเสนอภาพนั้น เน้นแง่มุมให้เห็นภาพอนาจารหรือสยดสยองโดยเกินความจำเป็น เช่น บางเรื่องเห็นได้ชัดว่าเป็นการจงใจเน้นภาพสยดสยองหรือภาพอนาจาร และเมื่อมีการคิดตั้งขึ้นก็ยากที่จะแก้ตัว

และผู้วิจัยยังได้ศึกษาสถิติสภาพอาชญากรรมของกรมตำรวจพบว่า ในปี 2531 มีอัตราสูงมากกว่า ปี 2530 คือมีคดีอุกฉกรรจ์สะเทือนขวัญ จำนวน 11838 ราย คดีประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกาย และเพศจำนวน 25850 ราย และคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ จำนวน 48791 ราย และจากผลการวิจัย เรื่องมูลเหตุและแรงจูงใจที่เป็นเหตุให้เยาวชนก่ออาชญากรรม โดยสารวัตรรุ่นที่ 25 ของกรมตำรวจ (2530: 23) พบว่า

สื่อมวลชน . . . มีอิทธิพลที่จะโน้มน้าวจิตใจและความรู้สึกนึกคิดของบรรดาเด็กฯ เป็นอย่างมาก เพราะฉะนั้น การเสนอข่าว ข้อความ . . . หรือแพรภาพที่ไม่ดีงาม เช่น ข่าวอาชญากรรม การยั่วยุคมารมณ์ ก็อาจจะโน้มน้าวให้เยาวชนเกิดความนิยมชมชื่นและเป็นมูลเหตุจูงใจให้ประพฤติ เช่นนั้น ก็อาจจะ เป็นอันตรายต่ออนาคตของเด็กและสังคมอย่างแน่นอน เพราะฉะนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในขอบข่ายงานสื่อมวลชน จึงควรระมัดระวังในการเสนอในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ในการสร้างสรรค์ความดีงามให้แก่เด็กและสังคมโดยส่วนรวม

นอกจากนี้ ผู้วิจัยและคณะเคยทำการศึกษากำหนดจำนวนและความยาวของข่าวแต่ละประเภท เปรียบเทียบกันระหว่างสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3 ช่อง 5 ช่อง 7 และช่อง 9 ในวันที่ 20-26 ธันวาคม 2532 ในวิชา เอกศึกษา (Individual Study) ทำให้ทราบความยาวในการเสนอข่าวประเภทต่างๆ ซึ่งรวมถึงข่าวที่มีความรุนแรงอย่างชัดเจน เช่น ข่าวอาชญากรรม และข่าวอุบัติเหตุและภัยพิบัติ ดังตารางต่อไปนี้

ปริมาณการเสนอข่าวประเภทต่างๆ ของโทรทัศน์ 4 สถานี ในหนึ่งสัปดาห์ 20-26 ม.ค.2532

ประเภทข่าว	สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3			สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5			สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7			สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9		
	จ.น.ข่าว	นาที:วินาที	%	จ.น.ข่าว	นาที:วินาที	%	จ.น.ข่าว	นาที:วินาที	%	จ.น.ข่าว	นาที:วินาที	%
ในพระราชสำนัก	31	76:38	20.40	33	100:00	20.76	27	82:21	23.27	29	78:27	14.11
รัฐบาล	28	59:52	15.75	32	46:56	9.66	10	11:34	3.20	30	55:52	9.98
การเมือง	11	24:06	6.26	5	6:45	1.34	18	18:44	5.37	2	1:05	0.18
การเลือกตั้ง	6	18:42	4.91	15	34:03	7.07	4	3:36	1.00	62	172:15	31.10
เศรษฐกิจ	21	36:51	9.68	7	10:49	2.18	3	9:15	2.72	21	14:55	2.61
ทหาร	1	1:51	0.39	17	24:08	5.00	4	8:51	2.58	3	2:40	0.43
ความสัมพันธ์ระหว่างป.ท.	4	14:39	3.75	8	13:36	2.77	15	25:20	6.99	9	15:35	2.75
สาธารณสุข	-	-	-	6	8:03	1.66	5	5:30	1.52	5	6:55	1.18
อุบัติเหตุและภัยพิบัติ	-	-	-	5	8:39	1.74	4	4:54	1.46	1	1:00	0.17
พัฒนา	4	11:03	2.87	12	23:56	4.90	2	2:09	0.60	13	16:00	2.87
สังคม	3	3:05	0.79	14	31:19	6.48	25	35:05	9.65	9	16:30	2.94
ศิลปะ วัฒนธรรม บันเทิง	11	8:46	2.20	20	31:35	6.51	1	1:12	0.44	-	-	-
ต่างประเทศ	10	22:51	5.86	69	89:18	18.52	62	87:08	23.98	51	98:37	-
พยากรณ์อากาศ	5	16:28	4.24	25	6:04	1.25	-	-	-	7	22:10	17.80
กีฬา	12	24:31	6.33	44	46:43	9.64	62	62:32	17.22	55	55:20	3.97
รวม	173	384:12	100	312	481:54	100	242	359:17	100	297	557:21	100

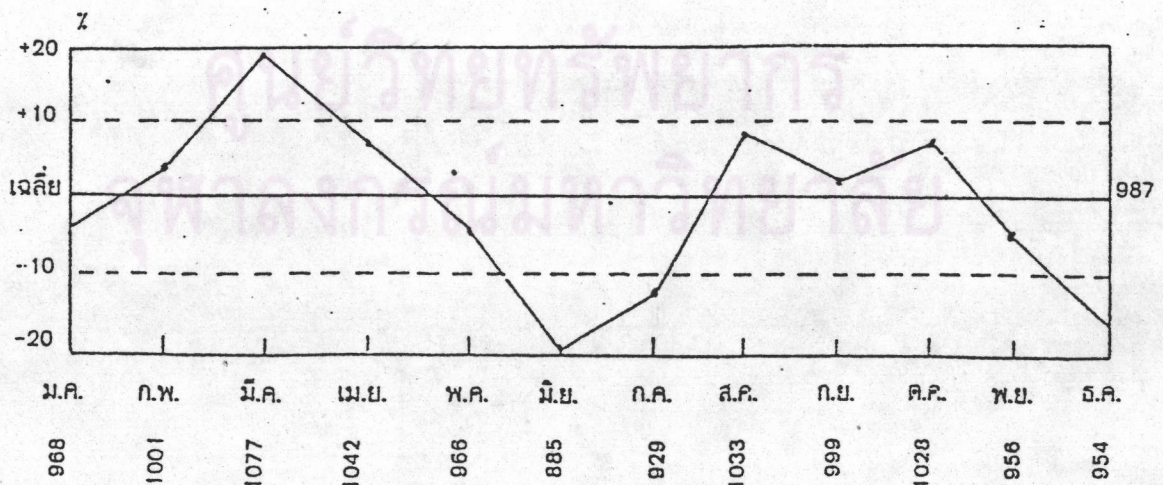
จากตารางนี้ ทำให้ทราบว่าภายในหนึ่งสัปดาห์ คือ ภายในวันที่ 20-26 ธันวาคม 2532 สถานีโทรทัศน์ 3 ใน 4 ช่อง มีการเสนอข่าวอาชญากรรม อุบัติเหตุและภัยพิบัติ ที่จัดว่าเป็นข่าวที่มีความรุนแรงอยู่ โดยจะเสนอเป็นร้อยละดังนี้ คือสถานีโทรทัศน์ช่อง 5 นำเสนอเป็นความยาวมากที่สุดคือ ร้อยละ 1.66 และร้อยละ 1.74 รองลงมาเป็นช่อง 7 คือร้อยละ 1.52

และ ร้อยละ 1.46 ส่วนช่อง 9 เสนอน้อยที่สุดคือร้อยละ 1.18 และร้อยละ 0.17 สำหรับ ช่อง 3 ไม่มีการเสนอข่าวอาชญากรรม อุบัติเหตุและภัยพิบัติเลย เนื่องจากในขณะนั้นช่อง 3 ให้ความสำคัญกับข่าวการหาเสียงเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมาก

จากข้อคิดของการสัมมนาหรือการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องข่าวความรุนแรงในโทรทัศน์ต่างๆ นี้ ทำให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาว่าข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ในกรุงเทพมหานครที่แพร่ภาพไปทั่วประเทศไทยนั้น ความจริงแล้วมีความรุนแรงเป็นจำนวนและความยาวในการเสนอนาน้อยเพียงใด มีความรุนแรงในข่าวใดบ้าง มีความรุนแรงในระดับใด และสถานีโทรทัศน์ช่องใดเสนอความรุนแรงมากกว่ากัน เพื่อผู้สื่อข่าวจะได้ตระหนักว่า ข่าวที่ตนเองผลิตนั้น เสนอความรุนแรงเกินไปหรือไม่

ในการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์เนื้อหาความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์ภาคค่ำนี้ ผู้วิจัยต้องการจะศึกษาว่าความเป็นจริงของการเสนอข่าวความรุนแรงของแต่ละสถานีในช่วงเวลา 1 เดือน คือตั้งแต่วันที่ 1-31 มีนาคม 2533 เหตุที่ทำการศึกษาวิจัยในช่วงเดือนมีนาคม เพราะจากหนังสือ สถานภาพอาชญากรรมในประเทศไทย 2531 ของกองวิจัยและวางแผน กรมตำรวจ (2531:24) แสดงไว้ว่า "ปี 2531 มีคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญเกิดขึ้นเฉลี่ยเดือนละ 987 ราย โดยมียุติเกิดขึ้นมากที่สุดในรอบปีในเดือนมีนาคม (1,007 ราย)" ดังแสดงในแผนภูมิต่างนี้

แผนภูมิแสดงสถิติการเกิดคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญแต่ละเดือนในรอบปี 2531

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบจำนวนข้าวความรุนแรงในข้าวโทรทัศน์ภาคค่ำ ของสถานีโทรทัศน์ในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความยาวของข้าวความรุนแรง ในข้าวโทรทัศน์ภาคค่ำ ของสถานีโทรทัศน์ในกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาเนื้อหาข้าวความรุนแรง ในข้าวโทรทัศน์ภาคค่ำ ของสถานีโทรทัศน์ในกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับความรุนแรงของข้าว ในข้าวโทรทัศน์ภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ในกรุงเทพมหานคร
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของลำดับในการเสนอข้าวความรุนแรง ในข้าวโทรทัศน์ภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ในกรุงเทพมหานคร กับ ความยาวข้าวความรุนแรง ประเภทข้าวความรุนแรง และระดับความรุนแรง

ปัญหาวิจัย

1. สถานีโทรทัศน์ในกรุงเทพมหานคร เสนอข้าวความรุนแรงในข้าวโทรทัศน์ภาคค่ำ เป็นจำนวนมากเท่าใด และสถานีโทรทัศน์ช่องใด เสนอเป็นจำนวนมากที่สุด
2. สถานีโทรทัศน์ในกรุงเทพมหานคร เสนอข้าวความรุนแรงในข้าวโทรทัศน์ภาคค่ำ เป็นความยาวมากเท่าใด และสถานีโทรทัศน์ช่องใด เสนอเป็นความยาวมากที่สุด
3. เนื้อหาที่เสนอในข้าวความรุนแรงของสถานีโทรทัศน์ในกรุงเทพมหานคร มีอะไรบ้าง และเป็นอย่างไร
4. สถานีโทรทัศน์ในกรุงเทพมหานคร เสนอข้าวความรุนแรงในข้าวโทรทัศน์ภาคค่ำ มีระดับความรุนแรงเป็นอย่างไร และความรุนแรงระดับใด เสนอมากที่สุด
5. ลำดับในการเสนอข้าวความรุนแรงในข้าวโทรทัศน์ภาคค่ำ ของสถานีโทรทัศน์ในกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับ ความยาวข้าว ประเภทข้าวความรุนแรง และระดับความรุนแรง หรือไม่ อย่างไร

สมมติฐาน

1. สถานีโทรทัศน์แต่ละสถานีในกรุงเทพมหานคร เสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์ ภาคว่ามีจำนวนแตกต่างกัน
2. สถานีโทรทัศน์แต่ละสถานีในกรุงเทพมหานคร เสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์ ภาคว่ามีความยาวแตกต่างกัน
3. สถานีโทรทัศน์แต่ละสถานีในกรุงเทพมหานคร เสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์ ภาคว่ามีระดับความรุนแรงแตกต่างกัน
4. ลำดับในการ เสนอข่าวความรุนแรงมีความสัมพันธ์ กับความยาวข่าวความรุนแรง
5. ลำดับในการ เสนอข่าวความรุนแรงมีความสัมพันธ์ กับประเภทข่าวความรุนแรง
6. ลำดับในการ เสนอข่าวความรุนแรงมีความสัมพันธ์ กับระดับความรุนแรง

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างในระยะเวลาดังนี้

1. สถานีโทรทัศน์ที่เลือกเป็นตัวแทนของการศึกษาวิจัยนี้จะศึกษาเฉพาะสถานีโทรทัศน์แม่ข่ายที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้แก่ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อสมท. และสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์
  2. รายการข่าวที่เลือกเป็นตัวแทนของการศึกษาวิจัยนี้คือรายการข่าวภาค 19.30 - 21.00 น. คือช่วงข่าวภาคค่ำทั้งหมด
  3. เนื้อหาของข่าว จะทำการศึกษาเนื้อหาที่มีความรุนแรงซึ่งได้แก่ ภาพและเสียงที่มีความรุนแรงในรายการข่าวภาค 19.30 - 21.00 น. ของสถานีทุกสถานีในกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่เริ่มต้นข่าวจนจบข่าวที่มีความรุนแรงแต่ละเรื่อง การศึกษาใช้การวิเคราะห์ เนื้อหาของภาพและเสียงไปพร้อมกัน โดยให้ภาพเป็นหลัก เสียงเป็นรอง
  4. ระยะเวลาในการวิจัย
- การดำเนินการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 3 ช่วงคือ

4.1 เดือนมกราคม 2533 ถึง เดือนมีนาคม 2533 ค้นคว้าและเก็บรวบรวมเอกสารประกอบการวิจัย

4.2 วันที่ 1-31 มีนาคม 2533 บันทึกการข่าวโทรทัศน์ภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ในกรุงเทพมหานครทุกสถานี

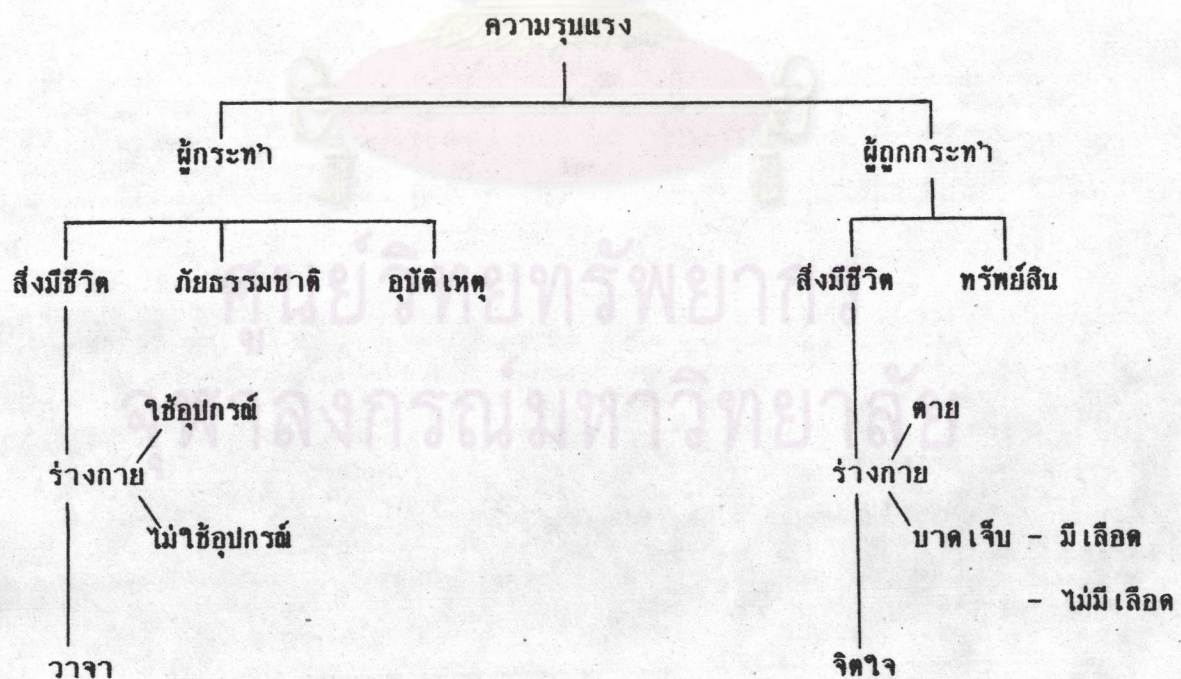
4.3 เดือนเมษายน - กรกฎาคม 2533 วิเคราะห์เนื้อหาและลงรหัส

4.4 เดือนสิงหาคม - ธันวาคม 2533 วิเคราะห์และสรุปผล

นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

1. การวิเคราะห์เนื้อหา หมายถึงวิธีการวิจัยที่ใช้วิเคราะห์สาร (Message) เพื่อแยกแยะแจกแจงเนื้อหาของความรุนแรงที่มีในรายการข่าวโทรทัศน์ สามารถวัดได้โดยมีแบบแผนกฎเกณฑ์และขั้นตอนที่แน่นอน จากผลของการวิเคราะห์เนื้อหา สามารถนำมาเปรียบเทียบระหว่างกันได้

2. ความรุนแรง

ความรุนแรง หมายถึง การกระทำใดๆ ก็ตามที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บหรือตาย ทั้งทางร่างกายและจิตใจของสิ่งมีชีวิต ตลอดจนการทำลายทรัพย์สิน

การกระทำใด ๆ หมายถึง สิ่งที่ผู้กระทำ ทำต่อ ผู้ถูกกระทำ ทั้งที่เป็นการกระทำทางร่างกายและทางวาจา

2.1 ผู้กระทำ หมายถึง สิ่งมีชีวิต ภัยธรรมชาติ หรืออุบัติเหตุ ที่ก่อให้เกิด การบาดเจ็บหรือตายต่อผู้ถูกกระทำทั้งทางร่างกายและจิตใจ รวมถึงการทำลายทรัพย์สิน

2.2 ผู้ถูกกระทำ หมายถึง สิ่งมีชีวิตที่ถูกกระทำให้เกิดการบาดเจ็บหรือตายทั้ง ทางร่างกายและจิตใจจากการกระทำใด ๆ นั้น ตลอดจนทรัพย์สินถูกทำลาย

ในกรณีการฆ่าตัวตาย ผู้กระทำและผู้ถูกกระทำเป็นคนๆ เดียวกัน และ ในกรณีการต่อสู้ คู่ต่อสู้ทั้ง 2 ก็เป็นได้ทั้งผู้กระทำและผู้ถูกกระทำเช่นกัน

3. สิ่งที่เกิดจากความรุนแรง คือ การจำแนกเนื้อหาว่าความรุนแรงในข่าว โทรทัศน์ เป็น 3 ประเภท คือ

3.1 ผู้กระทำ หมายถึงข่าวความรุนแรงที่เสนอถึงผู้กระทำเพียงอย่างเดียว

3.2 ผู้ถูกกระทำ หมายถึงข่าวความรุนแรงที่เสนอถึงผู้ถูกกระทำเพียงอย่างเดียว

3.3 ผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ หมายถึงข่าวความรุนแรงที่เสนอทั้งผู้กระทำ และผู้ถูกกระทำ

4. ลักษณะของความรุนแรง เกิดจากสาเหตุและผลลัพธ์ของความรุนแรงดังนี้

4.1 สาเหตุ คือการกระทำความรุนแรงต่างๆดังนี้

1) การกระทำทางร่างกายโดยใช้อุปกรณ์ คือการกระทำที่อาศัยอุปกรณ์ เป็นส่วนประกอบ ไม่ว่าจะเป็นอาวุธ เช่น มีด ปืน ระเบิด สารพิษ รถถัง ทั้งที่แสดงการ กระทำออกมาให้เห็น เช่น แทง ยิง ระเบิด ฟันสารพิษ และที่แสดงให้สาธารณชนเห็นอาวุธ โดยยังไม่ได้แสดงการกระทำออกมา หรือการกระทำที่ใช้อุปกรณ์อื่น เช่น ไม้ ท่อนเหล็ก เข็มนา

2) การกระทำทางร่างกายโดยไม่ใช้อุปกรณ์ คือการกระทำที่ใช้เพียง กำลังจากอวัยวะในร่างกาย เช่น กระทบ ใช้มือจู่จู่กระชาก คบค่อย กัด

3) การกระทำทางวาจาและสัญลักษณ์ คือ การแสดงความรุนแรงทาง คำพูด เช่น คำด่า เสียดสี เยาะเย้ย ประชด หมิ่นประมาท ตะคอก รวมถึงการแสดงออกทางสีหน้า หรือสัญลักษณ์ของผู้กระทำ

4) การกระทำจากภัยธรรมชาติ คือ อันตรายที่เกิดขึ้นจากการกระทำของธรรมชาติ เช่น พายุ น้ำป่า แผ่นดินไหว ไฟไหม้ป่า รวมไปถึง อันตรายที่เกิดขึ้นจากการกระทำของสิ่งมีชีวิตที่ทำให้ธรรมชาติเสียไปจนเกิดมลภาวะเป็นพิษ เช่น อากาศเสีย น้ำเสีย และโรคร้ายไข้เจ็บต่างๆ เช่นโรคระบาด

5) การกระทำจากอุบัติเหตุ คือ อันตรายที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด เช่น รถชน เครื่องบินตก เรือจม ไฟไหม้

4.2 ผลลัพธ์ คือผลที่เกิดขึ้นดังนี้

- 1) ตาย คือ สิ่งมีชีวิตถูกทำให้เสียชีวิต
- 2) บาดเจ็บมีเลือด คือ สิ่งมีชีวิตถูกทำให้บาดเจ็บทางร่างกายถึงขั้นมีเลือดออก เช่น ถูกยิง ขาขาด แขนขาด
- 3) บาดเจ็บไม่มีเลือด คือ สิ่งมีชีวิตถูกทำให้บาดเจ็บทางร่างกายแต่ไม่มีเลือดปรากฏให้เห็น เช่น ฟกช้ำ
- 4) เกิดความกดดันในจิตใจ คือ สิ่งมีชีวิตถูกทำให้เกิดความหวาดหวั่นเกรงกลัว มีความกดดันในจิตใจ เช่น โมโห เสียใจ ฯลฯ รวมถึงอาการวิกลจริต
- 5) ทรัพย์สินเสียหาย คือ ทรัพย์สินต่างๆ ที่ถูกทำลายจนเสียหาย เช่น ตึกถูกไฟไหม้ รถถูกชน

5. ประเภทข่าวความรุนแรง คือ ประเภทข่าวที่มีความรุนแรงอยู่ในตัวของข่าวเอง แบ่งได้เป็น 5 ประเภทดังนี้

5.1 ข่าวอาชญากรรม ได้แก่ ขโมย ปล้น ทำร้ายร่างกาย ฆ่า ช่มชู้ ค่าของผิดกฎหมาย

5.2 ข่าวอุบัติเหตุ ได้แก่ อุบัติเหตุจากการจราจร เช่น อุบัติเหตุจากรถยนต์ รถไฟ เครื่องบิน เรือ อุบัติเหตุไฟไหม้ อุบัติเหตุจากการก่อสร้าง

5.3 ข่าวภัยธรรมชาติ ได้แก่ น้ำท่วม แผ่นดินไหว มลภาวะ โรคระบาด

5.4 ข่าวความขัดแย้งกันทางสังคมและการเมือง ได้แก่ สงคราม การแสดงอาวุธ การทะเลาะเบาะแว้ง การเดินขบวน ประท้วง หนี้นประมาท

5.5 ข่าวความรุนแรงทางกีฬา ได้แก่ ความรุนแรงในกีฬา ชกมวย ฟุตบอล ยิงปืน

6. ข่าวโทรทัศน์ภาคคำ คือ รายการข่าวโทรทัศน์ในช่วงเวลา 19.30-21.00 น. ของสถานีโทรทัศน์ 5 ช่อง ได้แก่ ช่อง 3 ช่อง 5 ช่อง 7 ช่อง 9 และ ช่อง 11 ในการวิจัยนี้ ได้แบ่งข่าวโทรทัศน์ภาคคำ เป็น 12 ประเภท ดังนี้

6. 1 ข่าวในพระราชสำนัก หมายถึงรายงานข่าวเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูง

6. 2 ข่าวรัฐบาลและการเมือง หมายถึงข่าวที่มีเนื้อหา และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความเคลื่อนไหว และกิจการของรัฐบาล และหน่วยราชการต่างๆ และข่าวเกี่ยวกับพรรคการเมือง การเลือกตั้ง การต่อสู้กันทางการเมือง เช่นการประท้วง การเดินขบวนเรียกร้องสิทธิต่างๆ

6. 3 ข่าวเศรษฐกิจ หมายถึง ข่าวที่เกี่ยวกับเรื่องราคาสินค้า รายได้ของประชาชน การประกอบอาชีพ ภาษี สภาพเศรษฐกิจของประเทศ

6. 4 ข่าวทหาร หมายถึง ข่าวเกี่ยวกับความเคลื่อนไหว และ กิจกรรมต่างๆ ของทหาร

6. 5 ข่าวความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หมายถึงข่าวที่แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยไปมีความสัมพันธ์ทางใดทางหนึ่งกับต่างประเทศ

6. 6 ข่าวอาชญากรรม หมายถึง ข่าวเกี่ยวกับการกระทำที่ผิดกฎหมายอาญา เช่น การฆ่า การปล้น

6. 7 ข่าวอุบัติเหตุและภัยพิบัติ หมายถึงข่าวเกี่ยวกับความเสียหายที่เกิดขึ้นโดยคาดไม่ถึง เช่น รถชน น้ำท่วม

6. 8 ข่าวสังคมและพัฒนา หมายถึงข่าวบริการสาธารณสุข กิจกรรมต่างๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน เป็นข่าวสารที่น่าสนใจแก่ประชาชน รวมถึง ข่าวกิจกรรมขององค์การ สมาคมต่างๆ เช่นข่าวด้านสาธารณสุข ข่าวด้านการศึกษา

6. 9 ข่าวศิลปะ วัฒนธรรม บันเทิง หมายถึง ข่าวเกี่ยวกับศิลปะวัฒนธรรม และเรื่องบันเทิงต่าง เช่น ภาพยนตร์ คนตรี ฯลฯ

6.10 ข่าวต่างประเทศ หมายถึงข่าวที่สถานีโทรทัศน์ต่างๆได้รับมาจากต่างประเทศ หรือข่าวผ่านดาวเทียม ซึ่งได้แก่ วิทยุวีล NHK CNN เป็นต้น แต่ไม่รวมถึงข่าวกีฬา

6.11 ข่าวพยากรณ์อากาศ หมายถึงข่าวเกี่ยวกับอุณหภูมิ ลม ฟ้า อากาศของประเทศไทยและต่างประเทศ

6.12 ข่าวกีฬา หมายถึงข่าวการกีฬาทั้งในประเทศไทย และต่างประเทศ

7. ระดับความรุนแรง หมายถึง การวัดระดับความรุนแรงจากการพิจารณาภาพและเสียงของข่าวที่น่าเสนา ใน 5 องค์ประกอบ โดยให้คะแนนในแต่ละองค์ประกอบดังนี้

1) การเสนอให้เห็นเหตุการณ์

- 4 คะแนน การต่อสู้ในสงคราม ภัยธรรมชาติและอุบัติเหตุร้ายแรงมาก
- 3 คะแนน การต่อสู้ทางร่างกายและวาจาเป็นหมู่ อุบัติเหตุหมู่
- 2 คะแนน การต่อสู้ทางร่างกายและวาจาเป็นคู่ การทำร้ายตนเอง และการจำกัดเสรีภาพ
- 1 คะแนน การแสดงให้เห็นอาวุธ การเดินขบวนประท้วงโดยไม่มีการต่อสู้กัน

2) สาเหตุของความรุนแรง

- 4 คะแนน ใช้อาวุธ ภัยธรรมชาติและอุบัติเหตุร้ายแรงมาก
- 3 คะแนน ใช้อุปกรณ์แทนอาวุธ อุบัติเหตุหมู่ ไรกระบาดร้ายแรง
- 2 คะแนน ไม่ใช้อุปกรณ์ การกระทำทางวาจา การจำกัดเสรีภาพ
- 1 คะแนน การแสดงให้เห็นอาวุธ การเดินขบวนประท้วงโดยไม่มีการต่อสู้กัน

3) ผลของความรุนแรงต่อสิ่งมีชีวิต

- 4 คะแนน ตายหมู่
- 3 คะแนน ตายเดี่ยว
- 2 คะแนน บาดเจ็บมีเลือด
- 1 คะแนน บาดเจ็บไม่มีเลือด เกิดความกดดันในจิตใจ

4) ผลของความรุนแรงต่อทรัพย์สิน

- 4 คะแนน เสียหายหมดสภาพเดิม
- 3 คะแนน เสียหายมากใช้การไม่ได้
- 2 คะแนน เสียหายมากใช้การได้
- 1 คะแนน เสียหายเล็กน้อย

5) ลักษณะของข่าวที่น่าเสนา

- 4 คะแนน ภาพเหตุการณ์หรือผลที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน และใกล้ชิด
- 3 คะแนน ภาพชัดเจนระยะไกล
- 2 คะแนน ภาพไม่ชัดเจน
- 1 คะแนน มีการเสนอโดยเสียงผู้ประกาศเพียงอย่างเดียว

เมื่อให้คะแนนในแต่ละองค์ประกอบ (ถ้าข่าวยังไม่ได้ เสนอองค์ประกอบใดคะแนนขององค์ประกอบนั้นจะเท่ากับ 0) รวมกันแล้วจัดระดับความรุนแรง ตามคะแนน ดังนี้

16-20 คะแนน = ระดับ 4 รุนแรงมากที่สุด

11-15 คะแนน = ระดับ 3 รุนแรงมาก

6-10 คะแนน = ระดับ 2 รุนแรงปานกลาง

1- 5 คะแนน = ระดับ 1 รุนแรงน้อย

8. ลำดับในการเสนอข่าวความรุนแรง หมายถึง การศึกษาลำดับในการเสนอข่าว เฉพาะข่าวที่มีความรุนแรง จากลำดับในการเสนอข่าวทั้งหมดที่มีการเรียงลำดับข่าวจากข่าวที่ 1 ถึงข่าวสุดท้าย ของสถานีโทรทัศน์ทั้ง 5 สถานี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบจำนวน และความยาวของข่าวความรุนแรง ระดับความรุนแรง ลำดับในการนำเสนอข่าวความรุนแรง และข่าวความรุนแรงในประเด็นต่างๆ ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 5 7 9 และ 11 เพื่อทำให้ทราบว่า ข่าวโทรทัศน์มีส่วนหรือไม่ในการขายความรุนแรงออกมา และสถานีโทรทัศน์ช่องใด เสนอความรุนแรงในข่าวมากที่สุด

2. ทำให้ผู้ผลิตข่าวของแต่ละสถานี ตระหนักถึงความรุนแรงที่เสนอในข่าวโทรทัศน์ ว่าข่าวที่ตน เสนอนั้นมีความรุนแรงมากน้อย เพียงใด เพื่อจะได้มีการปรับปรุงแก้ไขการผลิตข่าว ให้มีคุณภาพต่อไป

3. ทำให้ผู้อ่านงานวิจัยนี้ ที่ชมข่าวโทรทัศน์ ได้รับทราบถึงความรุนแรงที่ได้รับชมจาก ข่าวโทรทัศน์ ถ้าเห็นว่าเป็นสิ่งไม่ดี จะได้มีการสะท้อนเสียงกลับไปยังผู้ผลิตข่าว เพื่อผู้ผลิตข่าว จะได้เสนอข่าวให้มีความรุนแรงน้อยลง อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ชมต่อไป

4. เพื่อเป็นประโยชน์ และเป็นแนวทางต่อผู้ที่ต้องการจะศึกษา หรือทำวิจัย เกี่ยวกับ ความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์ในด้านอื่น หรือ เรื่องที่เกี่ยวกับข่าวในด้านอื่นๆ โดยผู้วิจัยได้มอบ เทปวีดิทัศน์ที่ทำการบันทึกตั้งแต่วันที่ 1 - 31 มีนาคม 2533 จำนวน 155 ม้วน และ เทปวีดิทัศน์ สรุปรวธีการวิเคราะห์ข่าวพร้อมทั้งตัวอย่างข่าวที่ผู้วิจัยทำการศึกษา อีก 1 ม้วน ให้แก่ห้องสมุดของ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นในการศึกษาต่อไป